

Výchovné k důchodu skončí. Nahradí ho tři novinky pro rodiče

Kateřina Hovorková | rubrika: [Co se děje](#) | 4. 8. 2023 | [11 komentářů](#) / [11 nových](#)

Starobní důchod se od letoška zvyšuje o 500 korun měsíčně za každé vychované dítě. Už teď se ale mluví o tom, že by výchovné v budoucnu nahradila novinka, která lépe ocení dobu strávenou péčí o děti.

Zdroj: Shutterstock

Výchovné zvýšilo od ledna [starobní důchody](#) o 500 korun za každé vychované dítě asi 1,4 milionu lidem, hlavně ženám. Bonus si prosadil ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka i přes kritiku expertů z Národní ekonomické rady vlády (NERV). Ti doporučovali výchovné nezavádět, protože jen letos státní rozpočet stojí 19 miliard korun a v následujících letech tato částka dál poroste.

Ministr argumentoval tím, že je potřeba alespoň částečně dorovnat velké rozdíly mezi důchody žen a mužů. Na konci loňského roku byl rozdíl mezi průměrným důchodem žen a mužů zhruba tři tisíce korun. Na konci června letošního roku se díky zavedení výchovného snížil rozdíl na dva a půl tisíce. Důvodem nižších důchodů žen jsou především jejich nižší výdělků během pracovní kariéry.

Protože je ale výchovné pro státní rozpočet bolestivou položkou, mělo by být jen dočasné. Uvažuje se o nahrazení tohoto bonusu novinkami, které budou součástí důchodové reformy: rodičovský vyměřovací základ a společný vyměřovací základ manželů. Počítá se také se změnami u vdovských důchodů. Cíl je stejný: dorovnat rozdíly v penzích žen a mužů, ale s nižším zásahem do rozpočtu.

Ženy, které už výchovné pobírají nebo na něj v následujících dvou třech letech získají nárok, o výchovné nepřijdou. Bude se jim vyplácet do konce života. Ale ženy, které půjdou do důchodu až za pár let, už budou za péči o děti oceněné jinak.

Cestovní pojištění do 2 minut

Rodinný vyměřovací základ pomůže i při péči o blízké

„Chceme řešit příčinu, tedy nízké peníze žen kvůli výchově dětí. A tady plánujeme zavést rodinný vyměřovací základ, který dobu rodičovské a mateřské při výpočtu penzí ocení hodnotou průměrné mzdy. Nyní je to výrazně méně,“ řekl Marian Jurečka v rozhovoru pro Právo. Rodinný vyměřovací základ podle něj navíc pomůže i lidem pečujícím o blízkou osobu, což současné výchovné neumí.

Konkrétně jde o to, že pro výpočet důchodu za dobu, kdy rodič pečuje o malé dítě do maximálně jeho čtyř let, se dnes používá individuální průměrný výdělek za dobu jeho pracovní aktivity. Nově by se mělo vycházet z aktuální průměrné mzdy v Česku v daném roce. To by pomohlo především matkám s nižšími příjmy.

Pokud by rodič nastoupil do práce dříve, než dítě dosáhne čtyř let, odvody z výdělku by se počítaly navíc, což má posílit motivaci pracovat i během péče o malé děti. Zůstala by ale i možnost zvolit si současný výpočet, který je výhodnější pro pečující rodiče s vysokými příjmy.

Opatření by se týkalo kromě rodičů malých dětí také lidí, kteří pečují o své nemohoucí blízké. Novinka by měla platit od ledna 2026. „Při zavedení tohoto opatření by se mohlo průměrné zvýšení důchodu pečujících pohybovat v několika stovkách korun měsíčně,“ odhadl už dříve ministr Jurečka.

Podle expertky na sociální dávky Aleny Zieglerové z Institutu pro sociální inkluzi jde o dlouho očekávané opatření, které uzná péči o děti nebo o jiné členy domácnosti jako plnohodnotnou práci. „Zároveň je skutečností, že mezi pečujícími převažují ženy, takže jde i o opatření snižující nerovnost důchodů, pokud důvodem jejich nízké výše je často i dlouhodobá péče,“ říká Zieglerová.

Společný vyměřovací základ manželů jen pro registrované

Přiblížit, případně dorovnat důchody žen a mužů má také další chystaná novinka – společný vyměřovací základ manželů. Nově by se manželé a registrované páry mohli dohodnout, že jejich odvody sociálního pojištění budou za dobu trvání manželství započítané společně.

Těmto manželům by pak byl zpravidla vyměřen stejný nebo velmi podobný důchod. Opatření by bylo dobrovolné, o rozpočítání by šlo požádat i zpětně při odchodu do důchodu. Novinka má platit od ledna 2027.

„O sdílený vyměřovací základ manželů bude možné žádat i v průběhu manželství v produktivním věku, nejen před odchodem do důchodu. Žádost musí podepsat oba manželé. To bude možné na okresní správě sociálního zabezpečení nebo zasláním s úředně ověřeným podpisem. V případě rozvodu už by to ale možné nebylo,“ vysvětlila mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí Eva Davidová. Detaily úřad teprve představí.

Této novince však někteří experti vyčítají, že míří pouze na sezdané a registrované páry.

„Z nových pravidel budou těžit jen jedni, totiž manželé a registrované páry. Druzí, i když je jejich situace podobná – prokazatelně spolu dlouhodobě žijí, jen k tomu nemají úřední potvrzení – to šťastnějším párům zaplatí ze svého sociálního pojištění,“ upozorňuje Zieglerová.

Podle ministra Mariana Jurečky se ale o případném doplnění i nesezdaných párů do systému společného vyměřovacího základu bude ještě debatovat.

Vdovské důchody se budou pobírat déle

Třetí plánovanou změnou, která míří opět hlavně k ženám a jejich příjmům, jsou úpravy u vdovských a vdoveckých důchodů. Nárok na ně by nově mělo mít více lidí.

Vdovský důchod se nyní vyplácí pouze při splnění určitých podmínek, například pokud dotyčný pečujete o dítě nebo je v důchodovém věku. Bez těchto podmínek nyní nárok na vdovský či vdovecký důchod po roce zanikne. Může se však obnovit, pokud výše uvedené podmínky nastanou do dvou let od zániku nároku na vdovský důchod.

Nově by se toto období pro obnovení nároku mělo prodloužit na pět let po skončení předchozí výplaty. Tato změna se týká i lidí, kteří pobírají vdovský důchod už během aktivní pracovní kariéry.

Zdroj: <https://www.penize.cz/starobni-duchod/444055-vychovne-k-duchodu-skonci-nahradi-ho-tri-novinky-pro-rodice>